

Het begint mene

De nationale samenspraak op 5 februari in NEMO, Amsterdam eindigde met een borrel. Maar de lichte roes waarin de deelnemers huiswaarts keerden werd toch vooral veroorzaakt door het collectieve besef dat er die middag iets moois in gang was gezet.

Eberhard Wassermann en Axel Carl, de collega's die in Duitsland al eerder grote WYP-achtige activiteiten hebben georganiseerd, hadden 's middags hun ervaringen overgebracht en met filmpjes toegelicht. Zoiets werkt uiterst inspirerend, zeker gezien de in Duitsland behaalde resultaten, in termen van deelnemers, bezoekers, media-aandacht en, niet in de laatste plaats, groei in het aantal eerstejaars die spectaculair genoemd mag worden.

Daarna vertelden Tycho Huussen en Wiebe Wagemans, van respectievelijk *Gong Reflections* en *Techniekpromotie*, beiden nog net in de hoedanigheid van student, wat er van studentzijde professioneel bijgedragen kan worden aan WYP2005. Met een verrassende act liet Lea Witmond, zakelijk leider van *Pandemonia Producties*, ten slotte zien hoe bèta-onderwerpen met eenvoudige theatertechnieken ook voor de gewone man aansprekend en boeiend over het voetlicht kunnen worden gebracht.

Na de pauze werden, onder de bezielenleiding van Jo Hermans, gedachten en ideeën uitgewisseld. Omdat niet iedere deelnemer in de beschikbare vijf kwartier uitvoerig aan het woord kon komen, waren er formulieren uitgedeeld waarop men ook schriftelijk zijn ei kwijt kon. Dat leverde nog 38 velletjes met bijdragen op.

BOODSCHAP

"Science? Fascinating. And the basis of our daily life." Voorzitter Jo Hermans formuleerde de boodschap, die wij straks massaal gaan uitdragen, voor de buitenlandse gasten in het Engels. Eigenlijk jammer dat we in Nederland in plaats van 'science' over dat logge 'natuurwetenschappen' moeten spreken. Het enkelvoudige 'na-

tuurwetenschap' klinkt al een stuk beter en slecht tevens de scheidslijnen tussen de basisdisciplines. In dit verband even een tussendoortje dat voor velen nog nieuw zal zijn: in alle stilte heeft het ministerie van OCW afgelopen najaar van de verhuizing naar Den Haag gebruikgemaakt om zijn naam te moderniseren. OCW staat nu voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

PROGRAMMA

De contouren van het WYP-programma kregen vaste vorm en het enthousiasme om er vol tegenaan te gaan was tastbaar. Er zullen activiteiten plaatshebben gedurende het gehele jaar, en voor de (vroeg) zomer zijn enkele spetterende piekmanifestaties gepland. De activiteiten zijn ingedeeld naar soort en doelgroep. Zeven werkgroepen werden in het leven geroepen, voor het bemensen waarvan tientallen enthousiaste symposiumgangers zich hebben aangemeld. Die werkgroepen zijn:

- Natuurkunde en Kunst
- Basisonderwijs
- Voortgezet onderwijs
- Natuurkunde in de media
- Scholierenwedstrijd
- Natuurkunde op de markt
- Grote manifestatie

De benaming van de werkgroepen geeft al een aardig idee van het activiteitenpalet. Voor meer details en de samenstelling van de werkgroepen zij verwezen naar de website: <http://www.wyp2005.nl/>.

UNIVERSITAIRE NATUURKUNDE

De universitaire natuurkunde zal uiteraard een belangrijke rol moeten vervullen in WYP2005/NL. Daarom hier een lijstje van de aanspreekbare en verantwoordelijke contactpersonen:

KUN: Wim van der Zande, Jan Kuijper, Theo Smits

RUG: Hans Jordens, Reinhard Morgenstern, Diek Duifhuis

TUD: Erik Lagendijk, Egbert Balsma

TUE: Stefan van Delft, Jan Millenaar, Fons de Waele

UL: Martin van Exter, Edgar Groenen, Reyer Jochemsen

UT: Dave Blank, Detlef Lohse, Ko van der Weele, Clemens Pouw

UvA: Kareljan Schoutens, Frank Linde, Chris van Weert

UU: Ad Mooldijk, Rudi Borkus, Harrie Eijkelhof, Toine Arts

VU: Rinke Wijngaarden, Daan Lenstra, Piet Mulders

Contactpersoon voor de Hogescholen is Evert van der Schee (se@thrijswijk.nl).

Wie nog ideeën heeft of zich anderszins met WYP2005/NL wil bemoeien, kan drie kanten op. Hij kan zich melden bij een universitair contactpersoon, bij een van de werkgroepen (zie daarvoor de website <http://www.wyp2005.nl/>) of bij een lid van de WYP-commissie (zie het kadertje).

JAN HEIJN

Commissie WYP2005/NL

Jo Hermans, 071-5275824, hermans@wyp2005.nl

Eddy Lingeman, 020-5922117, lingeman@wyp2005.nl

Ute Ebert, 020-5924206, ebert@wyp2005.nl

Petra Rudolf, 050-3634736, rudolf@wyp2005.nl

Barend Thijsse, 015-2782221, thijsse@wyp2005.nl

Mark-Tiele Westra, 030-6096999, westra@wyp2005.nl

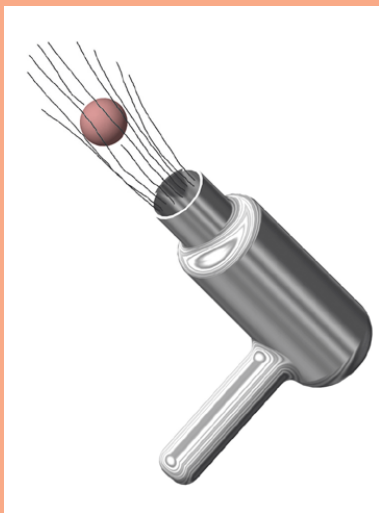
Jan Heijn, 072-5814097, heijn@wyp2005.nl

ns te worden

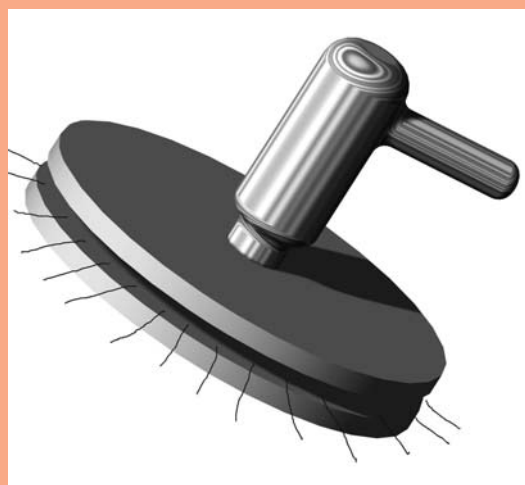
Aardige proefjes

Stromende lucht van Bernoulli

Wie aan stromende lucht denkt, denkt aan Bernoulli: het opbollende dakje van een rijdende Eend, de naar buiten hangende raampjes van die Eend, het vel papier dat omhoog komt als je erover blaast, de Pitot-buis, de verstuiver. Allemaal Bernoulli: Waar de snelheid het hoogst is, is de druk het laagst; $p + 1/2\rho v^2 = \text{constant}$, om precies te zijn. Eenvoudige proefjes kunnen we zelfs thuis doen, gewoon met een föhn die eventueel nog is voorzien van een papieren koker om de luchtstroom te fatsoeneren. U kent het zwevende pingpongballetje natuurlijk: het blijft schuin boven een blazende föhn in de lucht hangen, terwijl de leek zou verwachten dat het wordt weggeblazen. Het is ook aardig om te kijken wat het balletje doet als de föhn wordt afgezet en de luchtstroom langzaam stopt: het beweegt eerst schuin naar de föhn toe, en valt dan pas naar beneden.

Maar echt spectaculair wordt het pas als we twee piepschuimen schijven maken, van circa 1 cm dik met een diameter van 30 à 40 cm. Als we de uitstroomopening van de föhn in een gat in het midden van één schijf steken (die mag trouwens best wat dikker zijn), dan kunnen we de andere schijf met de blazende föhn optillen.

leek: zuigen door te blazen!

De aardigste demonstratie hiervan is de volgende. Prik een lucifer in de losse schijf die we gaan optillen, zodat ze redelijk gecentreerd zal blijven ten opzichte van de andere. Richt de föhn omhoog, leg de losse schijf op de andere, en zet de föhn aan. Niks bijzonders aan de hand: de losse schijf wordt een beetje opge-

tild. Vraag nu aan de zaal: wat zal er met de schijf gebeuren als ik de föhn ga kantelen? Wanneer valt ze eraf? Iedereen gokt mis. De schijf valt er helemaal niet af. Leve Bernoulli.

JO HERMANS